

Politika environmentalizmu a trvalo udržateľného rozvoja (TUR)

Environmentalizmus

Environmentalizmus (z anglického slova environment = prostredie) sa zaoberá vzťahmi medzi **prírodou a spoločnosťou**. Usiluje o zmenu spoločenských, ekonomických a politických mechanizmov, ktoré bránia snahám o ochranu životného prostredia.

Environmentálne organizácie môžu byť globálne, regionálne, národné, alebo lokálne. Taktiež to môžu byť organizácie vládne, alebo súkromné.

Na Slovensku patria medzi environmentálne organizácie napríklad:

- VLK - Lesoochranárske združenie
- Greenpeace Slovensko.

Trvalo udržateľný rozvoj

Definícia

„Trvalo udržateľným rozvojom sa rozumie cielený, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo.“

(Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 978/2001)

Koncept trvalo udržateľného rozvoja hovorí o **spôsobe ekonomického rastu**, ktorý pokrýva potreby spoločnosti vytváraním podmienok blahobytu v krátkodobom, strednodobom, no najmä dlhodobom horizonte.

Koncept stojí na predpoklade, že rozvoj musí **napĺňať dnešné potreby bez toho, aby boli ohrozené možnosti pokračujúceho rastu pre ďalšie generácie** (napríklad vyčerpaním neobnoviteľných zdrojov bez nájdania alternatív, zničením ekosystémov nutných pre život, spustením zmien prírodných podmienok, ktoré výrazne skomplikujú možnosti prežitia človeka ako biologického druhu a pod.).

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja

V máji 2001 bola prijatá Stratégia EÚ pre trvalo udržateľný rozvoj. Externú dimenziu získala v 2002, keď Komisia prijala globálne partnerstvo pre udržateľný rozvoj.

Cieľom Stratégie je zabezpečiť vysokú úroveň environmentálnej ochrany, sociálnej spravodlivosti a kohézie, ekonomickej prosperity a aktívna celosvetové podpora trvalo udržateľného rozvoja. Medzi týmito kľúčovými väzbami existujú mnohé prepojenia – využívanie obnoviteľných zdrojov energie a klimatické zmeny, klimatické zmeny a chudoba, chudoba a používanie environmentálne citlivých technológií a postupov...

V auguste až septembri 2002 sa v Johannesburgu konal **Svetový summit trvalo udržateľného rozvoja**, na ktorom boli prijaté záväzky, pracovné programy a časové plány vo viacerých oblastiach ochrany životného prostredia. EÚ sa zaviazala k splneniu ešte ambicióznějších cieľov, než ostatní účastníci.

Európska environmentálna agentúra

Sídli v dánskej metropole Kodaň, bola založená v roku 1993 a svoju prácu začala vykonávať v roku 1994. Súčasne vznikla aj Európska environmentálna informačná a monitorovacia sieť Eionet, ktorej činnosť EEA koordinuje. V súčasnosti má agentúra 32 členov.

EEA poskytuje jasné a nezávislé informácie o životnom prostredí pre politické skupiny, ako aj pre širokú verejnosť.

Agentúra pôsobí v členských krajinách EÚ, ale aj v iných krajinách Európy. Okrem zúčastnených krajín úzko spolupracuje najmä s Európskou komisiou a Radou Európskej únie a potom aj s inými európskymi orgánmi, ktorým poskytuje svoje poradenstvo.

Agentúra analyzuje stav a trendy v oblasti životného prostredia, ako aj hospodárske a sociálne tlaky v tejto oblasti. Zároveň vyvíja scenáre, hodnotí politiku a zabezpečuje kvalitu údajov.

Európska environmentálna agentúra (EEA) je jednou z pätnástich špecializovaných agentúr Európskej únie (EÚ) a jedným z jej decentralizovaných orgánov.

Poslanie EEA

Jej cieľom je podpora trvalo udržateľného rozvoja a dosiahnutie významného a merateľného zlepšenia životného prostredia Európy prostredníctvom poskytovania spoľahlivých a nezávislých informácií o životnom prostredí. Je hlavným zdrojom informácií pre tých, ktorí sa podieľajú na príprave, schvaľovaní, zavádzaní a vyhodnocovaní politiky životného prostredia a tiež pre verejnosť.

Ciele EEA

Európska environmentálna agentúra pomáha Spoločenstvu a členským krajinám prijímať rozhodnutia týkajúce sa kvality životného prostredia a začleňovať environmentálne kritériá do hospodárskych politík. Nová stratégia na roky 2009 - 2013 sa zakladá na troch hlavných činnostiach:

- **pokračovať v uspokojovaní informačných potrieb** stanovených v európskych a medzinárodných právnych predpisoch, najmä v 6. environmentálnom akčnom programe
- pripraviť vhodnejšie načasované hodnotenia spôsobov a príčin zmien životného prostredia, ako aj environmentálnych politík vrátane 6. environmentálneho akčného programu, stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ a súvisiacich oblastí
- zlepšiť **koordináciu a sprostredkovanie** environmentálnych údajov a poznatkov v Európe